

Migrația: delimitare conceptuală și imagini arhetipale¹

Dan Gabriel SÎMBOTIN*

Keywords: *migration; social mobility; anthropology of migration; image of migrant*

1. Introducere

În pofida vechimii fenomenului migrației și a diversității domeniilor implicate în analiza sa, există încă multiple direcții în care s-au păstrat ambiguități: terminologia, politicile publice, drepturile personale și colective etc. Dintre toate acestea considerăm că punctul de plecare trebuie să fie eliminarea ambiguităților de limbaj, deoarece acestea sunt o sursă pentru multiple alte neclarități. În ceea ce privește terminologia, neclaritățile provin din diversitatea domeniilor implicate (istorie, sociologie, geografie, economie, psihologie, antropologie culturală, filosofie, etică, științe politice etc.), care își construiesc sensuri în conformitate cu paradigma proprie, cât și a multiplelor fenomene istorice care au reprezentat migrația (migrație, refugieri, deportări, colonizări, invazii, expansiuni etc.). Construcția unei viziuni unitare în care sensul și semnificația termenului să fie coerente, dublată de o clasificare amplă a migrației rămân încă un deziderat (Morrison, Bryan, Swanson 2004: 493; Bilsborrow 2016: 111).

Un factor de amplificare a ambiguității lingvistice este prim-planul subiectelor din mass-media, care, dublată recent de new media, fundamentează o imagine publică nerațională bazată pe pulsuni afective și credințe ce alterează percepția asupra fenomenului. După ani de inflație informațională, cine mai face astăzi diferență între migrația voluntară (economică) și cea forțată (refugiații), între cea din interiorul și cea din exteriorul UE? Sau cine mai consideră că este un fenomen migraționist deplasarea din mediul rural în cel urban?

Urmărirea impactului de imagine prin: analiza presei (e.g. King, Wood 2001; Breen, Haynes, Devereux 2006; Boomgaarden, Vliegenthart 2007; Bos, Brug, Vreese 2011; Chin 2016), a opiniei publice (e.g. Akkerman, Bakker 2011; Aalberg, Iyengar, Messing 2012), inclusiv al impactului negativ al acesteia (Esser et alii 2017) și a corelațiilor presă–opinie publică (Harteveld et alii 2018) se constituie într-un punct de pornire pentru clarificare teoretică și conceptuală. Dar, din păcate, aceste subiecte

* Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gheorghe Zane” al Filialei Iași a Academiei Române (dansimbotin@yahoo.com).

¹ Studiul a fost elaborat în cadrul proiectului PN-III-P1-1.2-PCCDI-2017-0116 (PNCIDI III), finanțat de Ministerul Cercetării și Inovării din România, CCCDI – UEFISCDI.

de analiză științifică, care prezintă situații concrete bine susținute statistic, nu reușesc să clarifice multe dintre indeterminările lingvistice. Este adevărat că nu poți să te reîntorci la clarificări terminologice în fiecare articol, iar soluția adoptată de majoritatea oamenilor de știință este utilizarea limbajului comun având drept referențial contextul analizat, păstrând, astfel, fluiditatea terminologică. Cu toate acestea există momente în care, în urma dezvoltării teoretice și a disipării sensurilor, este necesară revenirea la momentul teoretic inițial de clarificare conceptuală. Considerăm că astăzi acest demers este un imperativ.

2. Imagini arhetipale ale imigrantului și analogii epistemice

Confuzia de limbaj nu este determinată doar de elemente vizibile, conștiente, ci și de obscuritatea ideilor preconceptuate, a fricilor inconștiente sau de amplificarea afectivă a imaginilor publice. În ceea ce privește migrația, există multiple imagini profunde, întărite faptic de-a lungul istoriei, care fundamentează fricile inconștiente și domină imaginea publică: imigrantul invadator, imigrantul intrus, imigrantul sclav, imigrantul infractor etc. În ultimii ani s-a dezvoltat și imaginea emigrantului terorist. Toate aceste imagini întăresc atitudinea negativă față migrație și deturneză înțelegerea firească a fenomenului. În zona profundă, dominată de frică lipsește imaginea cea mai importantă, și anume cea rațională, care ar rezolva multe dintre problemele conflictuale actuale: imigrantul ca om, persoană, egal al meu.

Dintre multiplele imagini enumerate ne vom opri la două, care sunt cele mai profunde și mai vechi din punct istoric: imigrantul invadator și imigrantul sclav. Chiar dacă în aparență cele două imagini sunt lipsite de actualitate, din punct de vedere antropologic ele încă sunt dominante, fiind sursă și pentru alte imagini, care au un impact negativ mai mic, unele dintre ele fiind tolerate și acceptate ca normalitate, cum ar fi: imaginea intrusului, a străinului, a muncitorului necalificat, a forței de muncă ieftină etc. Toate aceste imagini îl izolează pe imigrant, scoțând în evidență diferențele și identitatea sa ca o alteritate negativă. Aceasta a determinat de multe ori comportamente incoerente ce induc ideea unui dublu standard politic: relația mea umană cu celălalt a fost transformată în relația cetățeanului, persoană cu drepturi, cu non-cetățeanul, persoană fără drepturi.

Explicând imaginea *imigrantului invadator*, ea se fundamentează pe fricile acumulate în multiple contexte istorice: perioada marilor migrații, invaziile vikingilor, cele mongole, colonizările etc. Ea se manifestă astăzi prin atitudini de respingere a emigrantului privit ca dușman, urmată de o intoleranță primară, instinctivă, gregară, și de dezvoltare a unui sistem defensiv. Analizând problemele dezbătute în spațiul public european (v. Friedman Randeria 2004: XIII), putem observa limbajul specific care te duce cu gândul la construcția unui sistem de apărare în fața invadatorilor: „problema imigranților” este rezolvată prin construcția „fortăreței Europa” care are apărătorii săi din zona publică, dar și dintre reprezentanții unor culturi marginale, cum ar fi „skinheads”. Mai trebuie adăugată imaginea prin care migrația constituie un factor ce facilitează „criminalitatea transnațională” care trebuie eradicată.

Din analiza acestor imagini reiese clar că sosirea imigranților nu a fost dorită și de aici apar fricile în fața unor posibile agresiuni fizice, sociale sau psihologice,

constând în însușirea fără drept a unor proprietăți (materiale și imateriale) și impunerea unor tradiții și culturi străine localnicilor. Aceste frici determină și politici de apărare în fața unui invadator, construindu-se strategii defensive interne, dar și externe. S-au constituit linii de apărare după modelul limesului roman (ex. granițele exterioare ale Uniunii Europene, „fortificarea” graniței de sud a Statelor Unite ș.a). Detaliind, „fortăreața Europa” are „avanposturi” în Turcia și Nordul Africii; o prima linie defensivă pe granițele exterioare ale UE; o zona intermediară alcătuită din țările Uniunii Europene din afara spațiului Schengen, țările candidate, potențial candidate și taberele de refugiați de pe granița spațiului Schengen; a doua linie defensivă în est și sud-est constituită din granițele spațiului Schengen și cetățile interne (țări care păstrează granițele naționale de facto sau în potență).

În acest context, imigranții nu se pot simți decât indezirabili. Nefiind doriți, diferențele dintre ei și localnici sunt negativizate, devenind motiv de incompatibilitate. În această situație există două modalități de relaționare a imigrantului cu noua comunitate: marginalizare sau asimilare, ambele cu efecte negative. În cazul marginalizării, imigrantul își păstrează parte importantă din propria cultură, dar se creează tabere opuse, diferențele se accentuează, determinând intoleranță reciprocă cu efecte negative la nivel social. Exemplul Franței este unul emblematic (Aissaoui 2009; Bass 2014), unde o parte importantă a imigranților din fostele colonii franceze nu au reușit să se integreze chiar și după mai bine de jumătate de secol de la momentul stabilirii în țara de adopție, în contextul în care deja erau cunoscători ai limbii și culturii franceze.

Pe de altă parte, în multe situații, privită ca un exemplu pozitiv, asimilarea, care se realizează prin aculturație, determină pierderi identitare și culturale importante. În urma acestui proces imigrantul se pierde în masa localnicilor încercând să determine conștient „invizibilitatea” sa, cu scopul de a nu mai fi discriminat. Chiar dacă elementele anatomice (culoarea pielii, trăsături specifice ș.a.) nu pot fi eliminate, prin asimilarea culturii imigranții doresc să dispară în masa localnicilor.

Cea de-a doua imagine arhetipală, cea a *imigrantului sclav* s-a consolidat pe baza multiplelor contexte istorice. Încă din antichitate, majoritatea sclavilor erau străini, iar comerțul cu sclavi a fost o realitate istorică de până la începutul secolului al XIX-lea. Repartiția imigranților înspre meseriile nedorite de localnici, salarizarea sub standardele obișnuite în regiune, cazarea sezonierilor în condiții rudimentare etc. creează imaginea unui sclavagism modern, tolerat sau chiar susținut de autorități.

Prezentarea imigrantului ca „factor de producție” ale cărui competențe „pot să nu fie apreciate de către toți membrii țării gazdă” (Constant, Zimmermann 2013: 13) face parte din limbajul care se suprapune pe imaginea imigrantului sclav. Aceiași autori subliniază aspirația imigranților la valorile economice ale nativilor privite ca un ideal înspre o libertate economică. Dorința de integrare a imigranților nu este suficientă pentru a se realiza. Au fost remarcate multiple situații de discriminare, iar în țări precum Franța sau Germania numărul celor asimilați economic este foarte mic (*ibidem*: 15).

Discursul public, stabilirea politicilor și chiar cercetarea științifică sunt dominate de cele două imagini arhetipale. Politicianismul le exacerbează profitând de impactul public, atunci când sunt reactivate (Norris, Inglehart 2019). Reprezentative

sunt politicile din ultimii ani al căror efect vizibil a fost Brexit-ul, alegerea lui Nicolas Sarkozy președinte în Franța sau a lui Donald Trump în SUA. Toate aceste efecte electorale sunt însoțite de politici publice cu impact negativ asupra liberei circulații și a drepturilor individuale ale imigranților.

Existența acestor frici și îndepărtarea de imaginea ideală a imigranțului ca ființă umană permit acceptarea mai ușoară a suferinței celor refugiați, deportați sau imigranți economic, cât și a pierderii de vieți omenești. Reglementările juridice care transformă o persoană în căutarea unei vieți mai bune într-un ‘nelegiuit’ (*illegal*) (Bacon 2008; Dauvergne 2008) pare și ea o normalitate. Iar legislația a permis momente de presiune maximă și abuz asupra imigranților, cum a fost în Franța legea Sarkozy (Thomas 2013).

3. De la înțelegerea fenomenului la clarificare lingvistică: migrația ca normalitate istorică

Pentru eliminarea ambiguităților lingvistice este necesară înțelegerea fenomenului și delimitarea de sfera extraordinarului, a fabulosului și a spectacularului. Ideea principală pe care o susținem este că migrația este un fenomen natural, global, care a însoțit omenirea încă de la începuturile sale. Putem spune, în măsura în care termenii ne permit, că mobilitatea socială este o caracteristică umană, sedentarismul reprezentând doar o relativizare a mișcării în timp („pauze” în dinamica populației), în spațiu (distanța este mică față de posibilitățile de mișcare) sau număr/cantitate (numărul celor care se află în dinamică este aparent mic). Vom susține această perspectivă cu câteva exemple. Având ca referențial timpul, perspectiva de analiză este una istorică. Pornind de la ipoteza originii unice a omului modern (Bellwood 2013; Fisher 2014), Terra a fost populată în urma mai multor valuri migraționiste care s-au succedat de-a lungul istoriei. În acest context perspectiva se schimbă. În relația spațiu-imp căpătă prioritate timpul (când?) în detrimentul locației (unde?). Premisa principală este că strămoșii noștri au imigrat cândva în locul în care trăim. Dihotomia băștinaș-imigrant este relativizată în dualitatea „atunci” și „acum”, ca puncte pe o axă temporală care începe, în funcție de zonă, acum zeci sau sute de mii de ani.

În cazul referențialului spațiu relativizarea mișcării se face în funcție de capacitatea de deplasare a omului și media distanței parcurse. De-a lungul istoriei distanța pe care o putea parcurge omul într-un interval de timp bine stabilit a fost variabilă de la 30 de km într-o zi, la miile de km pe care îi poți parcurge astăzi. În acest context s-a schimbat și perspectiva asupra migrației. Dacă până în primele șapte decenii ale secolului trecut în Europa mișcarea populației din mediul rural în cel urban era un subiect important, astăzi el a trecut în plan secundar, fiind dominantă migrația transfrontalieră sau transcontinentală. Efectul globalizării care a micșorat timpul necesar comunicării sau deplasării a determinat și o regândire a migrației ca fenomen planetar (Friedman, Randeria 2004; Chin 2016). Fluxurile globale se află într-o continuă dinamică, ele variind în funcție de multipli parametri, între care cei mai importanți sunt cei economici și identitari.

Din punct de vedere cantitativ, la nivel empiric se poate observa că există o relație strânsă între numărul de imigranți și impactul de imagine. Migrația

românească de până în anii '90 nu se constituia într-un fenomen, cu toate că exista un număr important de persoane (de ordinul miilor) care reușiseră să se „salveze” din lagărul comunist. Ea devine fenomen important abia după anii 2000 când numărul de persoane este de ordinul milioanei.

Al doilea argument în favoarea normalității migrației este de factură antropologic-istorică. Există o permanență a libertății mișcării și orice îngrădire a acesteia a fost considerată ca o limitare și încălcare a dreptului persoanei. Ea a fost văzută ca putere de dominație și factor opresiv. Să dăm câteva exemple: legarea de stăpân a sclavilor, de glie a șerbilor, ghetourile (medievale sau moderne), oprirea liberei circulații în timpul regimurilor comuniste din Europa de Est. La fel și mutarea forțată este o limitarea a drepturilor individuale, ea fiind tot o formă de îngrădire a dreptului la liberă circulație.

Pornind de cele precizate anterior considerăm că orice analiză a fenomenului migrației trebuie să pornească de la normalitatea sa și ar trebui să aibă în centru omul și nu dihotomia marțială eu (localnic) – celălalt (imigrant).

4. Delimitarea conceptuală: migrația ca mobilitate socială

Fenomenul migrației este unul complex, cu impact asupra economiei, societății ca ansamblu și securității acesteia. Într-o lume globalizată el atinge în diverse proporții toate statele lumii, într-o viziune de ansamblu sau în viața de zi cu zi. Cu sublinierea acestor realități deschide *International Organization for Migration* în 2017 raportul său: *World Migration Report*. Gradul de complexitate ce rezultă din cele enumerate mai sus trebuie multiplicat cu factorul timp (istoric), migrația fiind un fenomen fundamental încă de la începuturile omenirii.

Ambiguitatea termenului «migrație» nu pornește de la complexitatea fenomenului. Este adevărat că termenul în sine corespunde unui număr foarte mare de realități, percepții și interpretări diferite. Cu toate acestea, el nu este un termen vag sau abstract, ci dimpotrivă el este un termen precis și concret, cu o extensiune bine definită. Gradul de complexitate al extensiunii/referențialului implică și o dificultate de definire a termenului. De aceea cu ușurință pot fi identificate definiții prea largi (IOM 2017, 1; DEX 2009) sau prea înguste (Bilsborrow 2016 : 111). În acest context, identificarea unei definiții stipulative generale, în care genul proxim și diferența specifică să fie clar evidențiate, rămâne încă un deziderat.

Vom încerca conturarea unei astfel de definiții. Principala idee de la care pornim este mobilitatea, mișcarea. Deoarece mobilitatea nu este un atribut definitiv doar pentru oameni, termenul de migrație este utilizat cu o mare variație denotativă, făcând referire la componente chimice sau structuri geologice (gaz, petrol), plante, animale sau oameni. În acest context trebuie să reducem universul de discurs la om, referențial al mobilității sociale. În concluzie, genul proxim pentru migrația umană este *mobilitatea socială*.

Problema ce rămâne de dezbătut este dacă cei doi termeni sunt echivalenți (au aceeași sferă) sau dacă putem identifica o diferență specifică prin care să restrângem sfera noțiunii „migrație”. O astfel de încercare o face Bilsborrow, dar, așa cum am precizat deja, sfera este prea îngustă:

migrația este în general definită de către demografi ca mișcarea spațială a unei persoane care presupune două lucruri: (1) schimbarea locului de reședință obișnuit, care implică, de asemenea, (2) trecerea unei frontiere politice / administrative recunoscute [*“migration is generally defined by demographers as spatial movement of a person which requires two things: (1) a change in the place of usual residence, which also involves (2) crossing a recognized political/administrative border”*] (Bilsborrow 2016 : 111).

Definiția este prea îngustă pentru că elimină o componentă importantă a migrației istorice, și anume perioada în care nu existau granițe politice sau administrative. Punctul (1), în diverse formulări, este un element comun pentru majoritatea definițiilor de dicționar (*Dicționarul explicativ al limbii române; Cambridge Dictionary; Longman Exams Dictionary; Merriam-Webster Dictionary; Oxford Advanced Learner’s Dictionary*). Dar, oprindu-ne doar la punctul (1), definiția ar fi prea largă, dat fiind faptul că extensiunea reflectată de „mobilitatea socială” cuprinde și realități care nu se suprapun ideii de migrațiune, ca de exemplu: schimbarea locuinței în interiorul localității sau vacanțele de scurtă durată. Acesta este motivul pentru care explicația trebuie completată cu alte elemente: un punct (2)

Punctul (2) a fost tratat în mod diferit în dicționare, putând puncta următoarele situații: „de obicei într-un număr mare” (*usually in large numbers*) (Cambridge Dictionary), „dintr-o țară, loc sau localitate în alta” (*from one country, place, or locality to another*) (Merriam-Webster Dictionary), „când un număr mare de persoane merg să locuiască într-o altă zonă sau țară, mai ales pentru a găsi de lucru” (*when large number of people go to live in another area or country, especially in order to find work*) (Longman Exams Dictionary), „către o nouă țară sau zonă pentru a găsi de lucru sau condiții mai bune de trai” (*to a new country or area in order to find work or better living conditions*) (Oxford Advanced Learner’s Dictionary). Toate aceste definiții redau caracteristici ale migrației, dar inadecvate, fiind prea înguste. Definițiile se referă la situații particulare ale migrației, ele constituindu-se în tipuri de migrație: migrația în masă sau migrația economică.

Un caz special este cel al definiției din *Dicționarul explicativ al limbii române* (2009), care încearcă să surprindă în sinteză perspectiva istorică și cea demografică:

MIGRĂȚIE, *migrații*, s.f. 1. Deplasare în masă a unor triburi sau a unor populații de pe un teritoriu pe altul, determinată de factori economici, sociali, politici sau naturali; migrare².

După cum putem observa și în acest caz definiția este prea îngustă (se referă doar la migrația în masă), dar, spre deosebire de definițiile anterioare, care porneau dinspre o perspectivă demografică, aceasta are drept punct de plecare o perspectivă istorică.

Pornind de la observațiile anterioare vom încerca să constituim o definiție adecvată. Pentru aceasta vom porni de la cele trei elemente enunțate în capitolul anterior: timpul (istoric și perioada), spațiul (distanța) și numărul de persoane. Există o multitudine de alte elemente care sunt în corelație cu migrația, dar care nu sunt reprezentative decât pentru un anumit tip de migrație. În concluzie putem defini

² Am preluat doar înțelesul legat de migrația umană, sens pe care îl dezbaterem în acest articol.

migrația umană ca fiind *un fenomen istoric manifest ce există încă de la începuturile omenirii, reprezentat de mobilitatea pe o distanță semnificativă (de ordinul sutelor sau miilor de km, suficientă pentru a exista o ruptură față locul de emigrație) a unui grup de persoane (compact sau dispersat) care își stabilesc o nouă reședință pentru o perioadă medie sau lungă de timp (începând cu câteva luni).*

Această definiție stipulativă, chiar dacă este adecvată, este bine să fie completată cu exemple care să se constituie ca elemente ale unei definiții ostensive. Pentru aceasta cea mai bună soluție ar fi o clasificare amplă care să cuprindă pe cât posibil toate clasele și tipurile de migrație. Între multiplele clasificări și definiții ale diferitelor tipuri de migrație, cea care cuprindea cele mai multe elemente a fost cea realizată de către Fabio Baggio (2016). Aceasta este o clasificare scolastică, ideală pentru a realiza delimitările necesare între clase. Pornind de la ea am realizat tabelul următor, completând sau nuanțând clasele și tipologia. Pentru completări și clarificări am folosit și documente complementare sau definiții punctuale (Bilsborrow 2016: 111; Triandafyllidou 2013: 12).

Criteriu	Clasă/ criteriu secundar	Tip/ descriere
Geografic	Migrație internă	rural-urban, interurban, urban-rural, inter-rural, inter-municipal, inter-provincial, inter-regional.
	Migrație internațională	transoceanică, transcontinentală, europeană ³ , transfrontalieră, de graniță sau vecinătate.
Relația cu țara de origine sau cu cea de adopție	Emigrație	procesul de părăsire a țării.
	Imigrație	procesul de sosire în țară.
	Migrație de tranzit	Se referă la persoanele care rămân într-o țară pe o perioadă determinată cu scopul de a ajunge la o altă destinație finală.
	Migrație circulară sau ciclică	Are în vedere persoanele care emigrează pe o perioadă determinată, revenind ulterior de mai multe ori, cu regularitate.
	Migrație de întoarcere sau remigrație	Se referă la persoanele care s-au întors în țara de origine.
	Nomadism	Se referă la persoanele care nu locuiesc într-o așezare stabilă.

³ Migrația în granițele Uniunii Europene are un statut special. Conform legislației europene, dreptul la liberă circulație și dreptul la muncă în interiorul granițelor UE este garantat și de aceea ea poate fi tratată ca migrație internă.

	Transhumanță	Deplasare sezonieră a păstorilor cu turmele de animale (îndeosebi de oi), vara la pășunile de la munte și toamna spre cele de la șes (DEX 2009).
Cronologic	Temporară	Este migrația pentru o perioadă limitată de timp. Ea poate fi împărțită în migrație de contract, sezonieră sau pendulară.
	Permanentă	Referitor la persoanele care se stabilesc definitiv într-o nouă locație (țară, regiune, localitate), de care sunt adoptate.
	Nedeterminată	Referitor la persoanele care nu cunosc perioada pe care o vor petrece în noua locație, motivate de nesiguranța contextului socio-politic sau economic.
Demografic	după numărul de persoane	individuală, familială, în masă.
	Gen	masculin, feminin.
	Vârstă	copii, adulți, bătrâni.
	Generațional	Prima, a doua, a treia etc. generație.
	După tipul de analiză	Flux migraționist (număr de migranți pe o perioadă de timp), stocurile de migrație (numărul de străini din țară), populația migrantă (numărul de străini și descendenți), migrația ca forță de muncă (migranții ce pot fi activi pe piața muncii conform vârstei).
Economic	Câmpul muncii	Muncitori agricoli, în industrie sau servicii.
	Calificare	Înalt calificați, calificați sau necalificați; exodul creierelor sau migrație tehnologică.
	Dependența de angajator	Muncitor independent sau autonom; Muncitor dependent sau subordonat (migrație pe bază de contract).
Politic și legal	În funcție de politicile de trecere a frontierei	Migrație liberă și controlată.
	În funcție de respectarea	Migrație autorizată și neautorizată (ilegală).

	regulilor privind migrația (statutul juridic)	
	Aflați în evidența populației	Înregistrați și neînregistrați.
Motivație	Voluntară	Migrație economică, de afaceri, pentru sănătate, studii, turism pe termen lung, pelerinaj, pentru pensionare etc.
	Involuntară sau forțată	refugiu, azil, exil, deportare etc.

5. În loc de concluzii: despre politicile globale

Buna delimitare conceptuală a unui fenomen nu este un scop în sine. Ea trebuie să ajute la înțelegerea fenomenului dar și la dezvoltarea unor politici clare, bine conturate. Din acest punct de vedere, anul 2018 a fost unul special deoarece în luna decembrie a fost adoptat *Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration* (GCM). La mai bine de șaiszeci de ani de la „Convenția privind statutul refugiaților” (*Convention Relating to the Status of Refugees*) noua înțelegere ar fi trebuit să rezolve problema migrației voluntare, oferind protecție și celor care sunt în căutarea unei vieți mai bune. Din păcate, în fața neînțelegerii fenomenului și a fricilor profunde problema conflictului „protecția națiunii” vs. „imigrant” nu a fost rezolvată. Acesta din urmă este încă privit prin lentila imigrantului ca invadator sau cel puțin intrus. În contextul globalizării, statul națiune trebuie să răspundă la probleme noi, legate de relația cu străinul. Dar, în pofida tuturor eforturilor politice, atâta timp cât politica de stat va urmări imigrantul ca un intrus, este în firescul lucrurilor ca un stat să se protejeze de „intruziunea” persoanelor din afară. Iar în contextul unei relații de opoziție, uneori conflictuală, dintre națiunea mea și alte națiuni, imigrantul, chiar dacă este refugiat, va fi privit cu ostilitate. Acesta este contextul în care se pierd idei fundamentale legate de drepturile omului, iar clarificarea conceptuală poate fi un instrument, dar nu poate rezolva unilateral problemele.

Bibliografie

- Aalberg, Iyengar, Messing 2012: Toril Aalberg, Shanto Iyengar, Solomon Messing, *Who is a 'Deserving' Immigrant? An Experimental Study of Norwegian Attitudes*, „Scandinavian Political Studies”, 35(2) (Iunie), p. 97–116.
- Aissaoui 2009: Rabah Aissaoui, *Immigration and National Identity. North African Political Movements in Colonial and Postcolonial France*, London, New York, Tauris Academic Studies.
- Akkerman, Bakker 2011: Sanne F. Akkerman, Arthur Bakker, *Boundary Crossing and Boundary Objects*, „Review of Educational Research”, 81, p. 132–169.

- Bacon 2008: David Bacon, *Illegal People. How Globalization Creates Migration and Criminalizes Immigrants*, Boston, Beacon Press.
- Baggio 2016: Fabio Baggio, *Descriptive Classifications of Migration* (<http://www.simiroma.org/Baggio/TS109/Classification%20Baggio%20EN.pdf>, accesat pe 19 iunie 2020).
- Bass 2014: Loretta Bass, *African Immigrant Families in Another France*, Basingstoke, New York, Palgrave Macmillan.
- Bellwood 2013: Peter Bellwood, *First migrants: ancient migration in global perspective*, Oxford, Wiley-Blackwell.
- Bilsborrow 2016: Richard E. Bilsborrow, *Concepts, Definitions and Data Collection Approaches*, în Michael J. White (ed.), *International Handbook of Migration and Population Distribution*, New York, London, Springer, p. 109–156.
- Boomgaarden, Vliegthart, 2007: Hajo G. Boomgaarden, Rens Vliegthart, *Real-World Indicators and the Coverage of Immigration and the Integration of Minorities in Dutch Newspapers*, „European Journal of Communication”, Septembrie, p. 293–314.
- Bos, Brug, Vreese 2011: Linda Bos, Wouter van der Brug, Claes de Vreese, *How the Media Shape Perceptions of Right-Wing Populist Leaders*, „Journal of Political Communication”, 28, p. 182–206.
- Breen, Haynes, Devereux 2006: Michael J. Breen, Amanda Haynes, Eoin Devereux, *Fear, Framing and Foreigners: The Othering of Immigrants in the Irish Print Media*, „International Journal of Critical Psychology”, 16, p. 100–121.
- Cambridge Dictionary 2020: *Cambridge Dictionary* (<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/migration>, accesat pe 21 iunie 2020).
- Chin 2016: Esther Chin, *Migration, Media, and Global-Local Spaces*, New York City, Palgrave Macmillan.
- Constant, Zimmermann 2013: Amelie F. Constant, Klaus F. Zimmermann, *Migration and ethnicity: an introduction*, în Amelie F. Constant & Klaus F. Zimmermann (eds), *International Handbook on the Economics of Migration*, Cheltenham, Northampton, Edward Elgar, p. 13–35.
- Dauvergne 2008: Catherine Dauvergne, *Making People Illegal What Globalization Means for Migration and Law*, Cambridge, Cambridge University Press.
- DEX 2009: *Dicționarul explicativ al limbii române*, ediția a II-a revăzută și adăugită, Academia Română, Institutul de Lingvistică, București, Editura Univers Enciclopedic Gold.
- Esser et alii 2017: Frank Esser, Sven Engesser, Jörg Matthes, Rosa Berganza, *Negativity*, în Claes de Vreese, Frank Esser, & David Nicolas Hopmann (eds), *Comparing political journalism*. New York, Routledge, p. 71–91.
- Fisher 2014: Michael H. Fisher, *Migration: A World History*, Oxford, Oxford University Press.
- Friedman, Randeria 2004: Jonathan Friedman, & Shalini Randeria (eds), *Worlds on the Move. Globalization, Migration, and Cultural Security*, London, New York, I.B. Tauris.
- Harteveld et alii 2018: Eelco Harteveld, Joep Schaper, Sarah L. De Lange, Wouter Van Der Brug, *Blaming Brussels? The Impact of (News About) the Refugee Crisis on Attitudes Towards the EU and National Politics*, „Journal of Common Market Studies”, 56 (1), p. 157–177.
- IOM 2017: International Organization for Migration, *World Migration Report 2018* (https://www.iom.int/sites/default/files/country/docs/china/r5_world_migration_report_2018_en.pdf, accesat pe 19 iunie 2020).
- King, Wood 2001: Russell King, Nancy Wood (eds), *Media and Migration. Constructions of mobility and difference*, London & New York, Routledge.
- Longman 2020: *Longman Exams Dictionary*. Edinburgh, Pearson Education.
- Merriam-Webster 2020: *Merriam-Webster Dictionary* <https://www.merriam-webster.com/dictionary/migrate?src=search-dict-box>, accesat pe 21 iunie 2020).

- Morrison, Bryan, Swanson 2004: Peter A. Morrison, Thomas M. Bryan, David A. Swanson, *Internal Migration and Short-Distance Mobility*, în Jacob S. Siegel, David A. Swanson (eds), *The methods and materials of demography*, San Diego, Elsevier Academic Press, p. 493–522.
- Norris, Inglehart 2019: Pippa Norris, Roland Inglehart, *Cultural Backlash Trump, Brexit, and Authoritarian Populism*, Cambridge, Cambridge University Press.
- Oxford Learner's Dictionary 2020: *Oxford Advanced Learner's Dictionary*. (<https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/migration>, accesat pe 21 iunie 2020).
- Thomas 2013: Dominic Thomas *Africa and France. Postcolonial Cultures, Migration, and Racism*, Bloomington, Indiana University Press.
- Triandafyllidou 2013: Anna Triandafyllidou, *Circular Migration. Introductory Remarks*, în Anna Triandafyllidou (ed.), *Circular Migration between Europe and its Neighbourhood. Choice or Necessity?*, Oxford, Oxford University Press.
- UN 1948: United Nations, *The Universal Declaration of Human Rights* (UDHR) (<https://www.un.org/en/universal-declaration-human-rights/>, accesat pe 25 iunie 2020).
- UN 1951: United Nations, *Convention Relating to the Status of Refugees* (<https://www.unhcr.org/3b66c2aa10>, accesat pe 25 iunie 2020).
- UN 1967: United Nations, *Protocol Relating to the Status of Refugees* (<https://www.unhcr.org/3b66c2aa10>, accesat pe 25 iunie 2020).
- UN 2018: United Nations, *The Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration*. (GCM) (https://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/73/195, accesat pe 25 iunie 2020).

Migration: Concept Boundaries and Archetypal Images

Despite the fact that migration has been a key topic for media and scientific research, there are still ambiguities regarding its definition. Caused by the diversity of meanings from different scientific fields, the complexity of migration phenomena and the intervention of external factors (e.g. media and politics), conceptual ambiguities are highlighted by the confrontation between rational normality and the deep anthropological aspects of an instinctual imaginary where preconceived images prevail. In the article, two such key images have been described: the invading immigrant and the slave immigrant who breaks with the nominal normality of the definition and challenges us with the confusing reality of the action.

This is the reason why we considered that the conceptual disambiguation and the correlation with certain fields became our main interest. For this, the first step was to establish an epistemic framework starting from the idea that migration is a natural historical phenomenon. Subsequently, we developed a stipulative definition identifying the proximate genus and specific differentia, followed by a broad classification and having a role of ostensive definition. In conclusion, it's pointed out, once again, that conceptual development and clarification are useless if it doesn't help to develop coherent policies that are focus on human being.